

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Cdo/162/2014
Identifikačné číslo spisu: 8112239646
Dátum vydania rozhodnutia: 30.06.2016
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Vladík
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2016:8112239646.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu P., bývajúceho vo N., zastúpeného JUDr. Alojzom Naništom, advokátom, so sídlom v Prešove, Sládkovičova 8, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Župné nám. č. 13, o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 10 C 397/2012, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 23. januára 2014, sp. zn. 14 Co 53/2013, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove z 23. januára 2014, sp. zn. 14 Co 53/2013 z r u ť u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvého stupňa“) rozsudkom z 8. marca 2013, č. k. 10 C 397/2012-36 zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi náhradu škody vo výške 1.565,36 Eur spolu s 8,75 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 1.565,36 Eur od 18. novembra 2012 do zaplatenia a náhradu trov konania spolu vo výške 399,42 Eur. V odôvodnení uviedol, že žalobca si žalobou uplatňoval náhradu škody v dôsledku nezákonného rozhodnutia podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom. Z vykonaného dokazovania mal súd prvého stupňa za preukázané, že na základe vydaného uznesenia o začatí trestného stíhania bol žalobca trestne stíhaný pre trestný čin nevyplatenia mzdy a odstupného podľa § 248a ods. 1, 3 Trestného zákona účinného do 31.12.2005. Následne na základe obžaloby Okresného prokurátora v Prešove zo dňa 18.7.2003 bolo vedené trestné konanie pod sp. zn. 5 T 63/2003 pred Okresným súdom Prešov. Tento rozsudkom zo dňa 24.3.2011 oslobodil žalobcu spod obžaloby prokurátora okresnej prokuratúry z dôvodu, že tento skutok nie je trestným činom. V priebehu konania si žalobca zvolil obhajcu, pričom na trovách právneho zastúpenia zaplatil sumu 1.565,36 Eur. Túto sumu žiadal od žalovanej ako náhradu škody, a to žiadosťou o predbežné prerokovanie nároku zo dňa 15.5.2012, pričom žalovaná vyhodnotila jeho žiadosť ako nedôvodnú, čo mu oznámila podaním zo 7.11.2012. Pre právne posúdenie zisteného skutkového stavu súd prvého stupňa poukázal na § 27 zák. č. 58/1969 Zb. (účinného v čase vydania uznesenia o začatí trestného stíhania, resp. podania žaloby Okresnej prokuratúry Prešov) ako aj § 27 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. účinného od 1.7.2004, ktorý zrušil

dovtedy platný zákon č. 58/1969 Zb. Súd prvého stupňa uzavrel, že v danom prípade je nutné na uplatnený nárok aplikovať zák. č. 58/1969 Zb., pretože rozhodnutia, ktoré spôsobili vznik škody u žalobcu, boli vydané počas účinnosti tohto zákona. Po citácii § 1 ods. 1, 2, § 3, § 10 zák. č. 58/1969 Zb. súd prvého stupňa konštatoval, že predpokladom vzniku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím, je existencia nezákonného rozhodnutia, t. j. rozhodnutia, ktoré je v rozpore s objektívnym právom, ďalej existencia škody ako majetkovej ujmy vyjadriteľnej v peniazoch a príčinná súvislosť medzi škodou a nezákonným rozhodnutím. Zodpovednosť štátu je podmienená využitím riadnych opravných prostriedkov smerujúcich proti nezákonnému rozhodnutiu a vznik tejto zodpovednosti predpokladá aj to, že nezákonné rozhodnutie sa zrušilo, teda zbavilo platnosti. V zmysle ustálenej súdnej praxe štát zodpovedá aj za škodu spôsobenú začatím, či vedením trestného stíhania, ktoré sa neskončilo právoplatným odsudzujúcim rozhodnutím trestného súdu. Rozhodovanie súdov sa ustálilo na názore, že ten, proti komu bolo trestné stíhanie zastavené, alebo ten, kto bol oslobodený spod obžaloby, má zásadne právo na náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia. Predmetný zákon zakladá objektívnu zodpovednosť štátu, bez ohľadu na zavinenie, ktorej sa nemôže zbaviť. Nie je teda nutné posudzovať správnosť rozhodnutia orgánu štátu z hľadiska, či pri rozhodovaní porušil právnu povinnosť a škodu zaviniť, rozhodujúcim kritériom zákonnosti konania vedeného orgánom verejnej moci je výsledok tohto konania. V konaní bolo nepochybne preukázané, že žalobca bol oslobodený spod obžaloby a táto skutočnosť je rozhodujúca pre posúdenie nároku na náhradu škody. Skutočnosť, že nedošlo k zrušeniu rozhodnutia, ktorým sa začína trestné stíhanie na tomto závere nič nemení. Judikatura dospela k záveru, že ide o špecifický prípad zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú začatím a vedením trestného stíhania, aj keď zákon výslovne neupravuje nárok na náhradu škody v prípade oslobodenia obžalovaného spod obžaloby. V danom prípade sa vychádza z analogického výkladu úpravy najbližšej, a to z úpravy zodpovednosti za škodu spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Žalobca bol oslobodený spod obžaloby a na zaplatených trovách obhajoby mu vznikla škoda na majetku vo výške 1.565,36 Eur. Je nepochybne zrejmá príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím, resp. oslobodením spod obžaloby a vyplatenými trovami obhajoby, čím boli podľa názoru súdu prvého stupňa splnené všetky podmienky pre priznanie náhrady škody na zaplatených nákladoch obhajoby. Všetky úkony obhajoby možno považovať za účelné a podmienené úkonmi orgánov činných v trestnom konaní, bez ktorých by tieto trovy neboli vznikli. Predmetné úkony boli vyúčtované a ich výška je v súlade s vyhláškou o odmenách a náhradách advokátov, účinnou v čase vyúčtovania a vzniku týchto trov. Žalobca v priebehu trestného konania využil všetky riadne opravné prostriedky voči vydaným rozhodnutiam, podal i sťažnosť proti uzneseniu o začatí trestného stíhania, ktorá bola následne zamietnutá ako nedôvodná. Súd prvého stupňa preto dospel k záveru, že žaloba je dôvodná a boli preukázané všetky podmienky pre vznik nároku na náhradu škody v zmysle citovaného zákona. Zodpovednou osobou za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánom štátu je Slovenská republika, v mene ktorej vystupuje príslušný ústredný orgán, teda Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, pričom nárok bol uplatnený dôvodne čo do jeho rozsahu, preto súd prvého stupňa žalobe vyhovel v celom rozsahu.

Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej rozsudkom z 23. januára 2014, sp. zn. 14 Co 53/2013 rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobu zamietol a účastníkom nepriznal náhradu trov konania. Odvolací súd sa stotožnil so súdom prvého stupňa v tom, že s odkazom na aplikáciu § 27 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. zodpovednosť za škodu spôsobenú rozhodnutiami, ktoré boli vydané pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona a za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona, sa spravuje doterajšími predpismi. Doterajším predpisom je teda zákon č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú orgánom štátu alebo nesprávnym úradným postupom. Ak teda nezákonným rozhodnutím, od ktorého odvádza žalobca svoj nárok na náhradu škody proti štátu má byť uznesenie o začatí trestného stíhania a predovšetkým uznesenie o vznesení obvinenia proti žalobcovi realizované uznesením vyšetrovateľa OÚJP PZ Prešov ČS: X. zo 6. mája 2003, ide tak každopádne o rozhodnutie, ktoré bolo vydané pred účinnosťou zákona č. 514/2003 Z.z. Toto zodpovedá aj judikovaným záverom vyplývajúcim napríklad z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky I Cdo 16/2005, ktoré okrem iného zdôraznilo, že nároky na náhradu škody podľa zákona č. 58/1969 Zb. sú svojou povahou nárokmi občianskoprávnymi, ale predovšetkým pre toto rozhodnutie je určujúcim, že judikoval aj to, že prípady, ktoré nastali pred

účinnosťou zákona č. 514/2003 Z.z. treba posudzovať podľa zák. č. 58/1969 Zb. Odvolací súd zároveň uviedol, že obsah spisu 5 T 63/2003 každopádne svedčí o tom, že trestné stíhanie vedené proti žalobcovi, proti ktorému bolo vznesené vyššie uvedené obvinenie vyšetrovateľom, skončilo oslobodením žalobcu spod obžaloby. Ten, proti komu bolo trestné stíhanie zastavené, alebo ten, kto bol spod obžaloby oslobodený, má pri splnení ďalších zákonných predpokladov podľa § 1 až § 4 zákona č. 58/1969 Zb. zásadne právo na náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia. Odvolací súd mal však za to, že v rámci odvolacieho konania, vzhľadom aj na uplatnené odvolacie dôvody, bolo potrebné vyriešiť zásadnú právnu otázku spočívajúcu v tom, či v prípade, ak bol žalobca v trestnom konaní spod obžaloby oslobodený, má podľa ustanovenia. § 1 až § 4 zák. č. 58/1969 Zb. právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím o vznesení obvinenia a či do nároku na náhradu škody možno pojať aj trovy obhajoby v prípade, ak si v trestnom konaní obhajcu zvolil obvinený sám. Odvolací súd poukázal na nepochybný záver súdu v trestnom konaní vyplývajúci z jeho rozsudku zo dňa 24. marca 2011, sp. zn. 5 T 63/2003-423, ktorým žalobcu spod obžaloby oslobodil z dôvodu podľa § 226 písm. b/ zákona č. 141/1961 Zb. v znení neskorších predpisov (Trestný poriadok účinný do 31. decembra 2005) z dôvodu, že skutok, pre ktorý bol obžalovaný podľa obžaloby stíhaný, nie je trestným činom. Odvolací súd tu konštatoval, že dôvody rozhodnutia poukazujú okrem iného aj na to, že pre obžalovaného sú priaznivejšie ustanovenia nového Trestného zákona účinného od 1. januára 2006, pretože tento pri trestnom čine podľa § 214 ods. 1, 2 Trestného zákona oproti § 248a ods. 1, 3 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005 na prospech obžalovaného požaduje aj skúmanie potreby peňažných prostriedkov na zabezpečenie fungovania podnikateľského subjektu. Ďalej odvolací súd uviedol, že pri výklade a aplikácii právnych predpisov však nemožno opomíňať i účel a zmysel, ktorý nie je možné hľadať v slovách a vetách toho ktorého predpisu, v ktorom sú vždy prítomné i princípy uznávané demokratickými právnymi štátmi. Povinnosťou súdu nachádzať právo neznamená len vyhľadávať priame a výslovné pokyny v zákonomnom texte, ale tiež zisťovať a formulovať čo je konkrétnym právom tam, kde ide o interpretáciu abstraktných noriem a ústavných zásad. V zmysle týchto zásad nie je dôvodným priznať právo na náhradu škody v prípadoch, v ktorých došlo ku spáchaniu trestného činu a skutočnosť, že páchatel nebol za jeho spáchanie odsúdený, závisela na objektívnych zákonom stanovených podmienkach. Odvolací súd preto uzavrel, že priznanie práva na náhradu škody spôsobenej trestným stíhaním v prípade, keď sa trestne stíhaná osoba podľa záverov urobených v trestnom konaní v skutočnosti dopustila protiprávneho konania zodpovedajúceho vtedy aplikovateľnej skutkovej podstate trestného činu (uvedeného v predchádzajúcom Trestnom zákone), by pritom bolo v príkrom rozpore so zásadou ex iniuria ius non oritur (z bezprávia právo vzniká nemôže). Zároveň dôvodil, že aj keď ten, proti ktorému bolo trestné stíhanie zastavené alebo ten, kto bol spod obžaloby oslobodený, má pri splnení ďalších zákonných predpokladov podľa § 1 - § 4 zákona č. 58/1969 Zb. zásadne právo na náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia, nemožno toto právo priznať tomu, kto bol spod obžaloby oslobodený len preto, že vzhľadom na priaznivejšie právnu úpravu, ktorá medzičasom ohľadom trestnej zodpovednosti nastala, nie je pre trestný čin zodpovedný, pretože tento skutok, ktorý predchádzajúca právna úprava kvalifikovala ako trestný čin, už teraz trestným činom nie je. Tu odvolací súd ako jeden zo svojich záverov uviedol, že v tejto súvislosti je potrebné vychádzať z rozhodnutia súdu v trestnom konaní, ktorý nekvalifikoval dôvod oslobodenia spod obžaloby tak, že by sa žalobca nebol takéhoto trestného konania dopustil, ale tým, že tento skutok, ktorý žalobca spáchal, nie je trestným činom. Preto odvolací súd základ nároku na náhradu škody za takéhoto stavu, vychádzajúc aj z výsledkov trestného konania, nepovažoval za daný. Z týchto dôvodov odvolací súd dospel k záveru o potrebe zmenenia rozhodnutia súdu prvého stupňa a zamietnutia žaloby. Ohľadne odvolacích námietok žalovanej týkajúcich sa trov obhajoby, že by sa mali vzťahovať len na nutnú obhajobu, nepovažoval tieto odvolací súd za dôvodné.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 238 ods. 1 O.s.p. Ako dôvody dovolania uviedol § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. (konkrétne § 237 písm. f/ O.s.p.), § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p. Žiadal, aby dovolací súd zrušil napadnuté rozhodnutie a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Zároveň si uplatnil aj náhradu trov dovolacieho konania spolu vo výške 135,29 Eur.

Žalovaná sa k dovolaniu žalobcu písomne nevyjadřila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolačný súd“) ako súd dovolací [§ 10a ods. 1 O.s.p. (poznámka dovolacieho súdu: v ďalšom texte sa uvádza Občiansky súdny poriadok v znení pred 1. januárom 2015)], po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) po preskúmaní veci podľa § 242 ods. 1 O.s.p. dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je nielen prípustné (§ 238 ods. 1 O.s.p.), ale aj opodstatnené.

Podľa § 242 ods. 1 O.s.p. dovolací súd preskúma rozhodnutie odvolacieho súdu v rozsahu, v ktorom bol jeho výrok napadnutý. Ak nejde o vady uvedené v § 237, neprihliada na vady konania, ktoré neboli uplatnené v dovolaní, ibaže tieto vady mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Dovolačný súd je teda viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Dovolacie dôvody však posudzuje nielen podľa ich označenia, ale aj podľa ich obsahu. Obligatórne však dovolací súd musí skúmať procesné vady v zmysle § 237 O.s.p. a taktiež iné vady konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Dovolaateľ v dovolaní podanom voči napadnutému rozhodnutiu namietal, že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p. (§ 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p.), a to konkrétne k vade v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. - k odňatiu jeho možnosti konať pred súdom.

Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie taký závadný postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva [v zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv - napríklad právo vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazeráť do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaní na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby im bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

Primárnou povinnosťou dovolacieho súdu taktiež je zaoberať sa tým, či rozhodné skutkové a právne závery odvolacieho súdu, na ktorých založil svoje dovolaní účastníka napadnuté rozhodnutie, nie sú arbitrárne, svojvoľné a v tomto zmysle teda neodôvodnené, a či ich zo zákonného hľadiska možno považovať za udržateľné.

Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že arbitrárnosť (i zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí) všeobecných súdov je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prejednávanych prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (napr. IV. ÚS 115/03). Pritom uvedené nedostatky musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“). Okrem toho, arbitrárnosť rozhodnutia súdu môže vyplývať aj z ústavne nekonformného výkladu ustanovení právnych predpisov aplikovaných na prerokúvaný skutkový prípad. Nezávislosť rozhodovania súdu sa má totiž uskutočňovať v ústavnom a zákonnom procesnoprávnom a hmotnoprávnom rámci. O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia ide spravidla vtedy, ak sa zistí taká interpretácia a aplikácia právnej normy zo strany súdu, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06). Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze I. ÚS 118/2013 z 22. januára 2014 konštatoval, že okrem nedostatočne odôvodnených rozhodnutí všeobecných súdov ústavný súd ako

ústavne nesúladne (porušujúce základné práva) hodnotí aj také ich rozhodnutia, ktoré síce môžu vykazovať rozsiahle odôvodnenie, avšak ktorými boli normy podústavného práva interpretované v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti v dôsledku napríklad prílišného formalizmu (obdobný prístup naostatok možno nájsť aj v judikatúre Ústavného súdu Českej republiky, napr. III. ÚS 150/99).

V prejednávanej veci súd prvého stupňa dospel k záveru, že oslobodenie žalobcu spod obžaloby podľa § 226 písm. b/ zákona č. 141/1961 Zb. (Trestný poriadok účinný do 31. decembra 2005), z ktorého oslobodenia vyplýva vydanie nezákonného rozhodnutia, zakladá v príčinnej súvislosti s trovami obhajoby ako majetkovou škodou, nárok na náhradu škody žalobcu voči žalovanej podľa zákona č. 58/1969 Zb.

Odvolačný súd súhlasil so závermi súdu prvého stupňa, stotožnil sa s ním ohľadne aplikácie právnych noriem na daný skutkový stav, avšak rozhodnutie súdu prvého stupňa zmenil, pretože za dôvod oslobodenia žalobcu spod obžaloby považoval zmenu zákona (priaznivejšiu právnu úpravu pre žalobcu), čo podľa jeho názoru a právnych záverov nemôže viesť k priznaniu nároku na náhradu škody. Tento svoj právny záver odôvodnil tým, že priznanie práva na náhradu škody spôsobenej trestným stíhaním v prípade, keď sa trestne stíhaná osoba podľa záverov urobených v trestnom konaní v skutočnosti dopustila protiprávneho konania zodpovedajúceho vtedy aplikovateľnej skutkovej podstate trestného činu (uvedeného v predchádzajúcom Trestnom zákone), by bolo v príkrom rozpore so zásadou ex iniuria ius non oritur (z bezprávia právo vzniká nemôže).

Podľa dovolacieho súdu takáto interpretácia a aplikácia ustanovení zákona č. 58/1969 Zb. aj s ohľadom na ustálenú judikatúru v tejto oblasti, zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, je zjavne jednostranná a v rozpore s princípmi spravodlivosti. Z obsahu odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu je zrejmé, že tento sa snažil na daný prípad aplikovať per analogiam ustanovenie § 5 ods. 2 písm. b/ zákona č. 58/1969 Zb., keď uviedol „uvedené právo však nemá ten, kto bol spod obžaloby oslobodený len preto, že vzhľadom na priaznivejšiu právnu úpravu, ktorá medzičasom ohľadom trestnej zodpovednosti nastala, nie je pre trestný čin zodpovedný, pretože tento skutok, ktorý predchádzajúca právna úprava kvalifikovala ako trestný čin, už teraz trestným činom nie je“.

Podľa § 5 ods. 2 písm. b/ zákona č. 58/1969 Zb., právo na náhradu škody nemá ten, kto bol spod obžaloby oslobodený alebo proti komu bolo trestné stíhanie zastavené len preto, že nie je za spáchaný trestný čin trestne zodpovedný alebo že mu bola udelená milosť alebo že trestný čin bol amnestovaný.

Podľa § 226 písm. b/ zákona č. 141/1961 Zb., súd oslobodí obžalovaného spod obžaloby, ak nie je tento skutok trestným činom.

Podľa § 135 ods. 1 tretia veta O.s.p. je súd viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin, priestupok alebo iný správny delikt postihnuteľný podľa osobitných predpisov, a kto ich spáchal, ako aj rozhodnutím o osobnom stave, vzniku alebo zániku spoločnosti a o zápise základného imania; súd však nie je viazaný rozhodnutím v blokovanom konaní.

Z predmetných ustanovení vyplýva, že právo na náhradu škody nemá ten, kto bol oslobodený spod obžaloby v dôsledku toho, že nebol trestne zodpovedný. Medzi okolnosti, ktoré vylučujú trestnú zodpovednosť patrí jednak vek a jednak nepríčetnosť. Zmena zákona spôsobuje zánik trestnosti činu, nie však zánik trestnej zodpovednosti. Žalobca bol oslobodený spod obžaloby v dôsledku toho, že skutok nebol trestným činom. Tento dôvod sa uplatní vtedy, ak sa skutkový dej uvedený v obžalobe síce stal, avšak nenaplnia znaky skutkovej podstaty trestného činu. Nenaplnenie znakov skutkovej podstaty trestného činu môže spočívať v tom, že chýbajú objektívne alebo subjektívne znaky. Ak by bol dôvodom oslobodenia žalobcu spod obžaloby zánik trestnosti činu, jednalo by sa o dôvod v zmysle § 226 písm. e/ zákona č. 141/1961 Zb. Z uvedeného je však zrejmé, že predmetné dôvody sa netýkajú trestnej zodpovednosti žalobcu, nakoľko jeho trestná zodpovednosť bola v konaní nesporná. Preto nie je možné subsumovať právny režim nepriznania náhrady škody v zmysle § 5 ods. 2 písm. b/ zákona č. 58/1969 Zb. na oslobodenie spod obžaloby z dôvodu podľa § 226 písm. b/ zákona č. 141/1961 Zb. Ak súd v trestnom konaní oslobodil žalobcu spod obžaloby a dôvodom tohto oslobodenia neboli skutočnosti

uvedené v zákonom ustanovení § 5 ods. 2 písm. b/ zákona č. 58/1969 Zb. (nedostatok trestnej zodpovednosti, udelenie milosti alebo amnestia), nemôže potom občianskoprávny súd svojvoľne vyhodnocovať dôvody oslobodenia spod obžaloby tak, že žalobca nebol trestne zodpovedný s ohľadom na priaznivejšiu právnu úpravu.

Vychádzajúc z uvedeného dovolací súd konštatuje, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nerešpektuje ustanovenia § 1 a § 4, § 5 ods. 2 písm. b/ zákona č. 58/1969 Zb. a popiera už ustálenú judikatúru a súdnu prax v predmetnej veci (porovnaj napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 177/2005, sp. zn. 4 MCdo 15/2009, sp. zn. 4 Cdo 183/2009, sp. zn. 3 Cdo 398/2012, sp. zn. 5 Cdo 28/2014, sp. zn. 7 Cdo 262/2015).

Uvedené zistenia zakladajúce arbitrárnosť a zjavnú neodôvodnenosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu preto viedli dovolací súd k záveru, že napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu bolo porušené právo dovolateľa v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p.

Uvedená skutočnosť, že došlo v konaní k procesnej vade podľa § 237 písm. f/ O.s.p. je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b O.s.p.).

Podľa § 243d ods. 1 O.s.p. ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. Prítom je právny názor súdu, ktorý rozhodol o dovolaní záväzný. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.